

Kokbok 42A Betesstrategi

Hjälplista	Arbetsgång	Kommentarer
A. Före besöket		
Begär att följande ska finnas framme vid ditt besök	Skiftesförteckning och skifteskarta över beten med fällindelning och drivningsvägar	
	Förteckning över vilka djurgrupper som ska beta	
	Eventuell skötselplan eller åtgärdsplan för naturbeten	
	Gödslingsplan och markkarta för åkermarksbeten, om det finns	
	Uppgift om fröblandning på åkermarksbete och uppskattning av baljväxtandel i fält	
	Föregående års betesdrift om den dokumenterats i t ex en beteskalender	
	Produktionsresultat från förra betessäsongen (mjölkavkastning, celltal, sporer och urea samt tillväxt)	
	Foderstater för olika djurkategorier under betesperioden	
	Mål för djurens tillväxt på betet	

B. Rundvandring		
	Gör en rundvandring till några representativa betesskiften för att bedöma etablering, artsammansättning, avkastning, etc	
	Diskutera hur vallbrott och omläggning av betena sker	
	Diskutera befintlig gödslingsplan för gårdens beten och hur gårdens nuvarande betesdrift påverkar förluster av växtnäring och växthusgaser från gården	
	Bedöm risk för erosion till vattendrag och risk för förorening genom tång i vattendrag.	
	Bedöm förekomsten av söndertrampad mark (t ex vid utfodringsplatser, vattenhoar och drivningsgångar) och risken för växtnäringsförluster och förluster av lustgas på dessa platser Bedöm risken för växtnäringsläckage och förluster av lustgas vid utfodringsplatser, vattenhoar och drivgångar. Ge eventuellt förslag till ändrade rutiner.	

C. Genomgång av betesdriften		
	Gå igenom nuvarande betesstrategi.	
	Diskutera skötsel för naturbetena. Utgå ifrån åtagandeplanen om det finns en sådan eller villkor för miljöersättningar	
	Diskutera erfarenheter från tidigare år.	
	Diskutera gårdens produktionsresultat och risk för proteinöverskott under sommaren.	
	Diskutera på vilket sätt en bra betesskötsel kan öka växtnäringsutnyttjandet på gården.	
	Diskutera betesbeläggning (antal djurenheter/ha, tidpunkt för betessläpp och installning) samt system och omfattning av tillskottsutfodring.	
	På de gårdar där det är motiverat ska en växtnäringsbalans upprättas för betesdriften eller några representativa skiften. Om beläggningen är över 8 mjölkkor per ha bete ska en växtnäringsbalans för dessa skiften göras.	Använd excelprogrammet Beräkna P o Kbalans på bete.
D. Åtgärdsplan		
Förbered betesplaneringen	Hur djuren kan delas upp i lämpliga grupper?	
	Tillgängliga arealer av naturbete, åkermarksbete och vall	
	Betenas avkastningspotential	
	Möjligheter till fällindelning (permanent och tillfällig)	

	Djurens vattenförsörjning	
	Parasittryck	
Diskutera	Möjligheter att kombinera slätter och bete.	
	Möjligheten till bevattning	
	Växling mellan bete på åkermark och eventuella naturbeten.	
	Avmaskning, behov och strategi.	
Betesplanen ska innehålla:	Tillgängliga fällor och deras arealer	
	Rekommenderat antal dagar som djuren går i respektive fälla	
	Längden på betesrotationen (dagar) och hur den förändras över betessäsongen	
	Beläggingsgraden (djurenheter/ha) och hur den förändras över betessäsongen	
	Lämpliga tidpunkter för putsning	
	Lämpliga tidpunkter för gödsling samt lämpliga givor	
	Lämpliga åtgärder vid säsongsmässigt överskott eller underskott av bete.	
Ge förslag på	Hur lamm, köttdjur och rekryteringsdjur kan mätas eller vägas före och efter betessläpp för att förbättra uppfattningen om djurens tillväxt på betet.	
	Hur sommarfoderstaten bör vara efter förändringar av betesdriften.	
Kolla rådgivningsplanen	Följ upp rådgivningsplanen och revidera den om det är aktuellt.	

E. Dokumentation		
Rådgivningsdokument ska innehålla	Betesplan för en djurgrupp på gården (största gruppen eller gruppen som kräver intensivast utfodring).	Exempel på rådgivningsbrev
	Förslag till åtgärder för att minska risken för växtnäringsläckage och erosion om risk för det har konstaterats.	
	Förslag till gödsling av de betestyper på åkermark som förekommer på gården.	
	Växtnäringsbalans för betesdriften på gårdar med över 8 mjölkkor per ha bete och även på andra gårdar där det är motiverat.	
	Förslag till hur betesdjurens tillväxt på betet ska kunna uppskattas när det gäller lamm, köttdjur och rekryteringsdjur.	
	Beläggningsgraden (djurenheter/ha).	
	Uppdaterad rådgivningsplan.	
F. Rapportering		
Detta ska rapporteras:	Beläggningsgraden (djurenheter/ ha)	
	De 1-3 viktigaste åtgärderna i åtgärdsplanen	
	Datum för uppföljningsbesök/telefonkontakt.	
	I de fall revidering av rådgivningsplanen gjorts ska detta registreras.	